

Nr 136.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1928 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tionde huvudtiteln gjorda framställning angående understöd åt svensk medborgare eller firma för anställande av rättegång inför utländsk domstol rörande skadestånd för förluster under världskriget.

(3:e avd.)

Kungl. Maj:t har i den till riksdagen den 4 januari 1928 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under tionde huvudtiteln (punkt 44 av det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att för understöd enligt Kungl. Maj:ts beprövande och på villkor, som av Kungl. Maj:t fastställas, åt svensk medborgare eller firma, som avser att vid rättegång inför utländsk domstol fullfölja talan rörande skadestånd för under världskriget i samband med beslag lidna förluster, för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 174 och 175 i statsrådsprotokollet.

Vid anmälan av förevarande anslagsäskande har departementschefen anfört följande:

»De under världskriget gjorda beslagen å svenska varupartier samt av de krigförande verkställda uppbringningar och kvarhållande av fartyg och gods åsamkade, såsom allmänt känt är, de svenska importörerna — liksom i övrigt varuägare och redare — högst betydande förluster. I många fall har uppgörelse av härpå grundade krav träffats, i andra åter torde utsikter icke förefinnas för de svenska rättsägarna att utfå skadestånd. I några fall ha emellertid, vid förhandling om utfående av ersättning, myndigheterna i vederbörande land hänvisat till, att talan vid domstol stod öppen och att först efter det denna utväg anlitas uppgörelse vore möjlig.

Då det å ena sidan icke torde vara att förvänta, att enskild rättsägare vill påtaga sig de avsevärda kostnaderna för dylik rättegång, men det å andra sidan måste betraktas såsom ett allmänt intresse att utröna, huruvida den nu angivna vägen kan vara framkomlig, synes ett anslag till understöd i nu nämnt avseende vara motiverat. Att på förhand med någorlunda till-

förlitlighet beräkna det erforderliga beloppets storlek låter sig svårigen göra. Detsamma synes därför böra uppföras såsom förslagsanslag och torde kunna fastställas till 20,000 kronor.»

*Utskottets
yttrande.*

Mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, vilket, såsom av det förestående framgår, innebär, att staten skulle åta sig vissa förpliktelser för enskilda personers eller firmors processer vid utländska domstolar, har utskottet icke kunnat undgå att i någon mån hysa betänkligheter, huvudsakligen av principiell innebörd. Någon utredning om den omfattning, ifrågavarande understödsverksamhet skulle komma att få, förefinnes icke, och villkoren för understöds erhållande hava ej heller antytts.

När utskottet det oaktat icke velat motsätta sig, att medel för ändamålet anvisas, har utskottet emellertid ansett sig böra framhålla lämpligheten av att understöd i första hand lämnas i något eller några typfall, på grund av vars utgång man i viss mån kan bedöma andra liknande fall. Med hänsyn härtill har utskottet, som förutsätter, att eventuellt tildömda rättegångskostnader återgå till statsverket, funnit sig böra förorda, att anslaget erhåller natur av reservationsanslag, och har utskottet på grund härav ansett anslaget böra något höjas, förslagsvis till 30,000 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må för understöd enligt Kungl. Maj:ts beprövande och på villkor, som av Kungl. Maj:t fastställas, åt svensk medborgare eller firma, som avser att vid rättegång inför utländsk domstol fullfölja talan rörande skadestånd för under världskriget i samband med beslag lidna förluster, för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

Stockholm den 15 maj 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 135.